

LEBIS | We know
THEODOR CONSTANTIN

DOAMNA ÎN MOV

Paul Editions 2024

Cuprins

Capitolul I O PRIMĂVARĂ CARE SE ANUNȚĂ NEOBIȘNUITĂ.....	5
Capitolul II CRIMA DIN BARUL „MERIDIAN“	25
Capitolul III CĂPITANUL BOGDAN TUDORAȘCU ÎȘI DESCOPERĂ APTITUDINIDEACTOR.....	46
Capitolul IV OTENTATIVĂ DE ASASINAT.....	64
Capitolul V DINNOU DESPRE NIC ȘIMANDAN.....	83
Capitolul VI CRIMĂ SAU SINUCIDERE?.....	103
Capitolul VII „ANTRICOT” SETEMESĂNUFIE „TĂIAT”	124
Capitolul VIII GALBENA BASCĂ A MONEI.....	143
Capitolul IX COSMETICIANA POLIXENIA TRANDAFIRESCU.....	163

Capitolul XI

ȘI PLOAIA CONTINUA SĂ CADĂ DEZNĂDĂJDUITĂ.....209

Capitolul XII

MOARTEA POPOSEȘTE ÎN CASA CU NUMĂRUL 20.....231

Capitolul XIII

ALCIBIADE ROBESCU DISPARE.....254

Capitolul XIV

CÂND ÎNVIE FANTOMELE.....273

EPILOG.....308

O PRIMĂVARĂ CARE SE ANUNȚĂ
NEOBIȘNUITĂ

Peste întreg cimitirul se așternuse o liniște de vată, acum, după ce rudele și cunoscuții răposatului plecaseră. Mai rămăseseră la groapa pe trei sferturi astupată cei doi gropari. Aceștia, obosiți și gârboviți, aruncau ultimele lopeți de pământ clisos și greu. Unul dintre ei, cel mai bătrân, invariabil, după două lopeți de pământ aruncate în groapă, se oprea să se odihnească poate un minut. Pe urmă, înainte de a apuca lopata, scuipa. Scuipa în groapă, prin colțul stâng al gurii, câte un bănuț de salivă albă și spumoasă. N-o făcea cu gând rău. Așa se obișnuise în anii nu puțini de când se făcuse gropar. Și dacă atât timp cât fuseseră de față rudele și prietenii mortului se abținuse, acum, când nu-l mai vedea nimeni, când nimeni nu se putea indigna de atâta necuviință, scuipa în voie și cu o îndemănare pentru care l-ar fi invidiat orice ștrengar din Grant. Celălalt gropar, care era cu mult mai tânăr, lucra cu spor. Lucra și fluiera încet, atât de încet, încât abia dacă se auzea el însuși.

— Moșule, sugem după aia câte o beșică?

— Sugem, de ce să nu sugem? Fac eu cinste.

Tânărul începu să lucreze mai cu spor, grăbit să termine, ca să se vadă mai curând la bufetul „Greaca”, dinainte cu o „beșică” de țuică. Bine dispus, începu să cânte cu voce tare și pe nas ca țârcovnicii:

*Luna știe, dar nu spune,
Multe taine de amor.*

— Bre, ăsta-i cântec de pe vremea când eram eu tânăr, se bucură groparul cel bătrân.

LIBRIS | *Stefan* books

— Îl știi de la Moș Dric. Sucit om mai e și Moș Dric ăsta, nu-i așa?

— O fi el și om sucit, dar e mai întâi omu' dracului, așa cum te văd și mă vezi, măi Nichita, băiete.

— Se poate. Dar mie îmi place.

Bătrânul vru să mai spună ceva, dar se răzgândi. Scui pă încă o dată peste movilița de pământ, pe urmă începu s-o netezească, bătând-o ușurel, cu latul lopeții.

Scena aceasta se petrecea într-o după-amiază de primăvară, în acea parte a cimitirului unde nu prea se aflau monumente funerare. Acolo, pe o suprafață mare, nu existau decât cruci mărunte din lemn de brad sau stejar, și numai ici-colo câte una din piatră. Dar înspre sud, la o depărtare nu mai mare de cincizeci de metri, începea o alee frumos pietruită și lată. De-a dreapta și de-a stânga, unul după altul și care mai de care mai arătos, numai monumente funerare, unele mari cât un apartament de două camere, altele mai mici, doar cât o garsonieră. Pe această alee, cam pe la mijloc, în mijlocul unui dreptunghi de circa cincisprezece metri pătrați, încercuit de un grilaj din fier forjat, se înălța o cruce mare din marmură neagră. Crucea aceasta se impunea atenției fiindcă părea disproporționată în comparație cu celelalte trei cruci, toate înăuntru aceluiași grilaj: două la dreapta, cea de-a treia, la stânga. Pe crucea mare, două mari fotografii emailate reprezentau cea din stânga un bărbat, cea din dreapta o femeie. După felul îmbrăcăminteii era ușor să-ți dai seama, fără să mai fie nevoie să citești datele săpate în marmură și aurite, că cei doi, soț și soție, repauzaseră întru Domnul cam spre începutul secolului. Cele două cruci laterale, tot din marmură neagră, tot cu câte o fotografie emailată fiecare, reprezentau de asemenea niște oameni în vârstă. Sub fiecare fotografie, la fel, cu cifre și cu litere aurite, erau scrise următoarele date: prenumele, numele, data nașterii. În locul unde ar fi trebuit să fie consemnat anul, luna și ziua decesului nu era trecut nimic. Asta însemna că bărbatul și femeia din cele două fotografii se mai aflau în viață, dar că, asemenea unor buni gospodari, își pregătiseră din timp lăcașul cel de pe urmă.

Fotografia bărbatului reprezenta un bătrân de aproape

șaptezeci de ani. Barba albă, care îi ajungea până la jumătatea pieptului, ochelarii cu ramă metalică, nasul coroiat, dar, mai ales, tichiuța de catifea brodată de pe cap te ispiteau să-l asemuiești cu un bătrân și hrăpăreț cămătar din Evul Mediu.

Sub fotografie, cu litere mari, aurite, scria:

ARAM ȘIMANDAN

1895 —

Fotografia de pe celălalt monument înfățișa o femeie aproape tot atât de bătrână. O față prelungă, un nas mare, probabil roșu, bărbia ascuțită și încovoiată ca un cioc de condor, niște ochi mari, strălucitori, dar absenți ca ai unui medium în transă. Pe obrazul stâng, un neg cât o măslină, de culoare stacojie, iar sub nasul de condor, o mustăcioară ca de adolescent.

Sub această fotografie erau săpate următoarele date:

SONIA ȘIMANDAN

1900 —

În dreapta crucii celei mari, se înălța o altă cruce, din marmură albă, la aceeași înălțime cu a viitoarelor lăcașuri de veșnică odihnă ale lui Aram și Soniei. Fotografia de pe această cruce înfățișa un tânăr de o frumusețe uluitoare. Păr negru, ondulat, barbă neagră numai vălurile, ochi întunecați, strălucitori, dar în același timp haotici, ten de culoarea ciocolatei cu lapte, buze frumoase, arcuite și senzuale.

Pe marmura albă, sub fotografie, cu litere gotice și aurite, fusese săpată următoarea inscripție:

NICOLAE ȘIMANDAN

1943 — 1965

Toate cele patru morminte erau bine îngrijite, dar mai ales acesta din urmă. Flori de sezon, gazon între morminte, o alee cu pietriș alb. Într-un lampadar de un model original, din fier forjat, poate mai curând într-un fel de felinar sui-generis, ardea o

candelă, ziua și noaptea. O băncuță, din marmură, albă și ea, foarte joasă și fără spetează. Un copăcel cu o coroană ca o umbrelă.

Pe această bancă, în după-amiaza unei zile de primăvară, mai exact spre sfârșitul unei zile de primăvară, fiindcă soarele aluneca spre asfințit, stătea o femeie și privea, privea într-una fotografia lui Nic Șimandan de pe crucea din marmură albă.

Era îmbrăcată într-un pardesiu de culoare vernil și pe cap era acoperită cu un fel de fișiu de culoare albă. Nici un semn distinctiv de doliu. În ciuda îmbrăcămintei, jignitor contrastantă decorului, chipul femeii oglindea o sinceră durere. Nu plângea. Dar ochii umeziți încă vorbeau de la sine. Din când în când suspina. Și numai atunci îți puteai da seama că este o ființă vie. Altfel ai fi putut-o crede o statuie integrată, nu prea armonios, aceluia complex funerar.

La un moment dat, buzele i se mișcă și, dacă cineva ar fi fost alături sau aproape, ar fi putut-o auzi murmurând:

„Dragul meu Nic, oare când n-am să te mai iubesc? Când am să încetez de a mai suferi?”

Rosti cuvintele cu disperare, dar în același timp implorator, de parcă era convinsă că acela căruia i se adresase nu se putea să nu-i răspundă. Dar de sub lepedea de marmură nu răzbi nici o șoaptă. Foșni doar copăcelul cu coroana ca o umbrelă, iar ceva mai târziu se auzi vocea groparului Nichita, care, urmat de bătrânul lui tovarăș, se grăbea să ajungă la cârciumă ca să dea pe gât câte o „beșică” de țuică.

Luna știe, dar nu spune,

Multe taine de amor.

Dar femeia cu pardesiul de culoare vernil nici nu tresări măcar. Și nu tresări, fiindcă nu auzi cântecul.

Aștepta încă, atentă, să-i răspundă tânărul, de acolo de sub lepedea de marmură. Pe urmă, când se convinse că așteaptă zadarnic, lacrimă din nou. Lacrimile alunecară de-a lungul obrazului fără ca ei să-i treacă prin minte să și le ștergă. De altfel, durerea o înșfăcase și o ținea strâns atât de tare, încât era cu totul absentă la ceea ce se întâmpla în jurul ei. E drept, într-un

cimitir, evenimentul cel mai important, dar și cel mai banal, se întâmplă atunci când are loc o înmormântare. Dar la ora aceea, când soarele se resemnase să moară și când ultimul mort adus în aceeași zi odihnea acum sub pământul reavăn, câte ceva tot se întâmpla în cimitir. De pildă, la o depărtare nu mai mare de zece, cincisprezece metri, un bărbat, sub patruzeci de ani, își făcea de lucru la un alt mormânt, mult mai modest decât acela unde se afla femeia cu pardesiul de culoare vernil. Stătea și el pe o bancă, de lemn însă, și privea de asemenea o fotografie. Fotografia era a unei tinere fete, de cel mult șaptesprezece ani. O privea și, judecând după aparență, se părea că nici el nu prea avea habar de ceea ce se întâmpla în jurul său. În realitate, era foarte atent la ceea ce se petrecea la mormântul lui Nic Șimandan. Apăruse la mormântul unde se afla acum cinci minute după ce femeia în pardesiu vernil se instalase la celălalt mormânt. Trecuseră de atunci cincisprezece minute, și el continua să pară naufragiat în marea fără de țărături a deznădejdii.

Ceva mai târziu se ridică de pe băncuța de lemn și porni spre mormântul celălalt, mormântul lui Nic Șimandan, ținând în mână o lumânare. Pe măsură ce se apropia de amintitul mormânt, umerii i se gârboveau, iar chipul începu să oglindească, fără nici un dubiu, marea durere a sufletului. Când ajunse, deschise porțița grilajului și pași solemn pe aleea pietruită. Abia acum, când pietrișul scrâșni sub pașii bărbatului, femeia cu pardesiu vernil îl simți și întoarse capul în direcția lui.

— Doamnă, vă rog, îngăduiți-mi să aprind lumânarea de la candelă. Am uitat să iau cu mine chibrituri.

Femeia îi îngădui înclinând capul.

— Vă mulțumesc, doamnă.

Bărbatul se apropie de lampadarul înăuntrul căruia ardea candela. Dar, în mod deliberat, nu izbuti să deschidă ușița. Atunci ea se ridică de pe bancă și veni să-l ajute. Din întâmplare, mâinile lor se atinseră. Față în față fiind, ar fi fost peste putință ca privirile lor să nu se întâlnească.

— Sunt tare neîndemânatic. Vă rog să mă iertați că v-am tulburat meditația, stimată doamnă.

— Nu face nimic, domnule.

Se îndepărtă încet, cu lumânarea aprinsă în căușul palmelor, ca să nu se stingă. Și în timp ce făcea aceasta, simți o clipă, în spate, privirea femeii.

Să fi avut ceva mai mult de treizeci de ani. Nu era din cale afară de frumoasă. Totuși, era imposibil să nu-ți atragă atenția. Ochii, mai ales, se impuneau atenției. Ochii, de culoarea cetinei. Mari, strălucitori și inteligenți. Fruntea, de asemenea. Bărbia, voluntară și, în general, felul cum te priveau ochii, erau indici siguri că aveai de-a face cu o femeie care știe ce vrea. În schimb, buzele și felul, greu de precizat, cum îi fremătau nările trădau senzualitate.

Reîntors la mormânt, bărbatul înfipse în pământ mai întâi o lumânare, pe urmă își făcu de lucru procedând la fel și cu celelalte, vreo zece la număr, pe care le cumpărare de la administrația cimitirului. Din anul una mie nouă sute șaiszeci și trei, luna iulie, data la care murise Cecilia Enăchescu – așa se numea tânăra fată la al cărei mormânt priveghea bărbatul – niciodată nu se întâmplase să-i aprindă părinții sau rudele, dintr-o dată, atâtea lumânări. Și doar acela care îi aducea un asemenea prinos de pioasă aducere aminte nici măcar nu îi era rudă. Era un străin care abia cu o săptămână în urmă luase cunoștință că, acolo, sub pământ, fusese îngropată o fată frumoasă, călătorită din această vale a plângerii la vârsta de numai șaisprezece ani.

Dincolo, la celălalt mormânt, femeia cu pardesiul de culoare vernil se pregăti de plecare. Se ridică de pe băncuță și se apropie de cruce ca să privească pentru ultima dată și de aproape fotografia lui Nic Șimandan. Pe urmă, întorcând spatele crucii, porni către portița rămasă deschisă. Ieși, o închise după ea, pe urmă, făcând cu mâna un semn de rămas-bun fotografiei, plecă. După ce o văzu plecând, celălalt, bărbatul care aprinsese zece lumânări la mormântul unei necunoscute, porni și el grăbit spre ieșire, dar nu pe aceeași alee, ci pe una paralelă. Manevră în așa fel ca să se întâlnească sub bolta de la poarta cimitirului. Afară, o salută ceremonios. Ea îi răspunse cu vădită bunăvoință. El se îndreptă spre stația de autobuze. Ea, spre mașina ei personală. Urcă la volan, porni motorul.

„Drum bun, frumoaso, îi ură el în gând. Să știi că a treia oară am să arunc plasa”.

Mașina tâșni și câteva secunde mai târziu stopa lângă trotuar în fața lui. Femeia de la volan îi făcu semn să urce lângă ea. Dădu imediat curs invitației. Și în timp ce deschidea portiera din nou își vorbi:

„Bine că n-a mai fost nevoie de o «a treia oară». Asta mai zic și eu șansă”.

— Vă las în oraș. Să-mi spuneți unde. Cuvintele sunară reci, distante. Ea însăși părea retransată într-un fel de încremenire, care aproape intimidă. Făcea impresia că îl culesese din drum, așa cum ar fi făcut cu oricare altul.

— Vă mulțumesc. Ați fost prea amabilă cu mine, domnișoară. În autobuz totdeauna e aglomerație.

Ea schiță un zâmbet care nu putea fi altfel interpretat decât ca trist.

— Nu domnișoară, ci doamnă. Sunt doamna Robescu.

— Vă rog să mă iertați...

— De ce să te iert. Dimpotrivă, îmi face plăcere să aflu că mai pot fi luată drept domnișoară. Înseamnă că nu sunt încă bătrână.

— Dumneavoastră bătrână? Glumiți bineînțeles! Dar vă rog să-mi îngăduiți să mă prezint. Mă numesc Dan Văleanu și sunt ziarist.

— Dacă ești ziarist, atunci probabil că de soțul meu ai auzit.

El făcu mai întâi o mină nedumerită, pe urmă, luminându-se dintr-o dată:

— Vă referiți desigur la domnul academician Alcibiade Robescu?

— Este soțul meu.

— Dacă nu mi-ați fi spus, nici nu mi-ar fi trecut prin minte că...

Și nu mai continuă, parcă rușinat că fusese gata-gata să comită o gafă.

— Că un om de vârsta lui are o soție atât de tânără. La asta te-ai gândit, nu-i așa?

— O soție atât de frumoasă, rectifică el, înroșindu-se ca un adolescent.

Era un mare artist și putea să roșească atunci când era necesar. Or, acum era absolut necesar. Femeia de lângă el trebuia să-l

considerare un pic naiv, un pic timid, îndrăgostit de ea gen „coup de foudre”.

— Nu trebuie să-ți fie teamă că am să mă supăr. Ai gândit exact ca toți aceia care îl cunosc pe soțul meu. Și nici nu e de mirare. Deosebirea de vârstă dintre noi nu este neînsemnată.

Ultimele cuvinte le rosti cu un fel de amărăciune, pe care nici nu se strădui să și-o ascundă, schițând un zâmbet aproape dureros. Acum ochii ei ca cetina erau strălucitori. Dar când pronunță ultimele cuvinte, strălucirea lor deveni mată.

Era frumoasă. Într-un fel, puțin obișnuit frumoasă. O frumusețe, dacă s-ar putea spune, demodată. Sau poate mai curând o frumusețe apolinică. Totul era la ea armonios, proporționat. O privea și cu cât o privea mai mult, cu atât i se întărea convingerea că frumusețea ei era aidoma cu aceea a vechilor statui de zeițe elene. La un moment dat, i se părea chiar că seamănă cu Venus din Milo. (Nu fusese la Paris, nu vizitase Luvrul, dar văzuse numeroase reproduceri.) Da, da, soția academicianului seamăna mult cu celebra capodoperă a lui Praxiteles.

— Doamnă, vi-a spus cineva că semănați cu Venus din Milo?

— Nu, nu mi-a spus nimeni. Dar cred că sunteți un linguiștor.

— Vă jur, doamnă, că semănați.

— Dar chiar dacă semăn, nu ar fi trebuit să mi-o spui.

— Iertați-mă, dar nu înțeleg de ce n-ar fi trebuit să v-o spun?

— Nu-mi închipui că ai de gând să-mi faci curte. Ar fi grotesc!

— Da.

— N-ai uitat, sper, de unde venim acum?

— Desigur că n-am uitat.

— Parcă ne-am mai întâlnit odată acolo.

— Da, vinerea trecută.

— La cine te duci?

El nu răspunse imediat. Cumpăni bine răspunsul.

— La... ea. Am iubit-o mult. Și oftă fățarnic.

— Când a murit?

— S-au împlinit luna asta doi ani.

— ...Și te duci des s-o vezi?

— În fiecare vineri, doamnă.

— Înseamnă că o mai iubești, dacă de doi ani continui s-o vezi în fiecare vineri.

— Cred că o mai iubesc... Cred că am s-o iubesc încă mulți ani.

Și din nou oftă.

— Cum o chema?

— Cecilia!

— Frumos nume.

— Altul mai frumos nici nu cred că mai există. Dar dumneavoastră, doamnă, cum vă numiți?

— Doina!

— E foarte frumos și numele acesta. Dar Cecilia e mult mai frumos. Știți, avea șaisprezece ani când a murit.

— Așa de tânără! Dar ce s-a întâmplat? Cum de a murit?

— S-a sinucis, doamnă, spuse el fără să clipească.

— Ce coincidență!

Și păli puțin, dar totuși vizibil, fiindcă Doina Robescu nu era de loc fardată. Nu era fardată și nici nu purta vreo podoabă. Verigheta doar. Nu purta podoabe și era pieptănată exact ca zeița lui Praxiteles.

— La ce fel de coincidență vă referiți, doamnă?

— El de asemenea s-a sinucis.

— Într-adevăr, ce coincidență!

— Ea de ce s-a omorât? Ridică din umeri și oftă îndurerat.

— Numai Dumnezeu știe, doamnă! Eu n-am putut afla. Dacă aș avea cea mai mică bănuială că din cauza mea a murit, n-aș ezita o clipă să-mi zbor creierii. Apoi, după o pauză: Aveți să mi-o luați în nume de rău dacă am să vă întreb, el de ce s-a sinucis?

— Aceasta e cea de-a doua coincidență, domnul meu. Nici eu nu știu de ce s-a împușcat. Mă întreb și mă întreb cum a putut face una ca asta.

Lacrimile îi umeziră ochii.

— Vă rog să-mi îngăduiți, doamnă, să vă șterg ochii.

Și fără a mai aștepta consimțământul ei, îi șterse ochii cu propria batistă. Gestul, ca și cuvintele i se părură grotești și numai cu greu își putu ascunde zâmbetul. Era bine dispus și mai-mai că avea chef să fluiere.

— Mulțumesc!

— Fratele dumneavoastră?

— Nu! Amantul meu. Sper că nu te scandalizează sinceritatea mea?

— Nu!... De loc!...

— Din păcate, nu totdeauna izbutești să pui de acord inima cu rațiunea.

— E și firesc, doamnă. Pe scara evoluției noastre, rațiunea a apărut mult mai târziu. Inima a existat, însă, încă de când umblam în patru labe.

— Știi, câteodată mă întreb dacă nu cumva faptul că l-am pierdut înseamnă pedeapsă.

— Pedeapsă? Cine să vă fi pedepsit, doamnă?

— Cine, nu știu. Nu m-am gândit neapărat la o persoană anume care împarte pedepse. Dar am crezut totdeauna că aici, în viață, totul se plătește.

— Destinul?

— Ți-am spus că nu știu. În orice caz eu am plătit. L-am pierdut.

Oftă și nu mai spuse nimic.

— Ce coincidență! se prefăcu el că se miră, ca să reia discuția.

— Coincidență? La ce anume vă referiți?

— S-a sinucis și el fără nici un cuvânt de explicație.

— Fără, domnule.

— Întocmai ca Cecilia. Și nu bănuieți motivul acestei hotărâri disperate?

— Disperată, dar mai ales neașteptată. În ajun, se bucurase atâta când i-am spus că soțul meu acceptase să-l angajeze la institut.

— Era fizician?

— Din păcate nu. Dar soțul meu urma să-l utilizeze ca secretar-stenograf. Bietul Nichi. Cel puțin dacă aș ști de ce a făcut asta!...

— Ideea de a-l angaja ca stenograf a cui a fost?

— A noastră.

— Cum vine asta?

— Să vezi: Nichi mi-a spus că ar vrea să fie cât mai mult timp în preajma mea și m-a întrebat dacă nu ar exista o cale ca să poată veni și pleca de la noi fără să fie nevoie să se ascundă și fără să